

**АИВ ИНФЕКЦИЯНЫҢ ЖЫНЫС
ЖОЛЫМЕН ЖӘНЕ ВЕРТИКАЛЬДІ
ЖОЛЫМЕН БЕРІЛЕТІН ТҮРЛЕРІНІҢ
ПРОФИЛАКТИКАСЫ.
ЛАБОРАТОРИЯЛЫҚ ПРОФИЛАКТИКА**

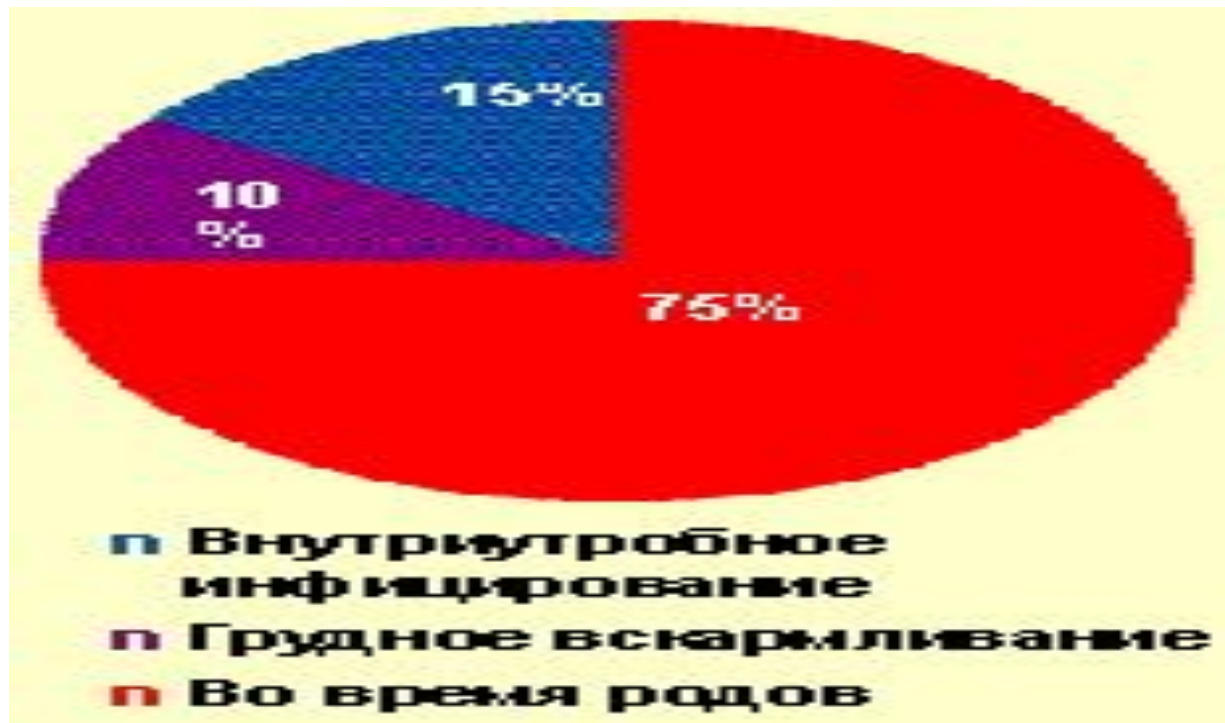
Орындаған: Амангельдиев С Ж

Тобы: 612-02

Курс: 6

ВИЧ ИНФЕКЦИЯНЫҢ БЕРІЛУ МЕХАНИЗМДЕРІ

- Жыныстық қатынас арқылы
- Парентеральді жолмен
- Вертикальді жолмен(анадан балаға)

СПИД НЕ ПЕРЕДАЕТСЯ

ЧЕРЕЗ СТОЛОВЫЕ
ПРИБОРЫ

ПРИ ПОЛЬЗОВАНИИ
ОБЩИМ ТУАЛЕТОМ

ПРИ РУКОПОЖАТИИ

ПРИ ПОЦЕЛУЕ

ЧЕРЕЗ СЛЕЗЫ,
СЛЮНУ И ПРИ
ЧИХАНИИ И КАШЛЕ

ЧЕРЕЗ УКУСЫ
НАСЕКОМЫХ

ЧЕРЕЗ УКУСЫ
ЖИВОТНЫХ

ПРИ СОВМЕСТНОМ
КУПАНИИ В БАССЕЙНЕ

БЕЗОПАСНО:

ДОНОРСТВО,

ПОСЕЩЕНИЕ
ПОЛИКЛИНИК,
БОЛЬНИЦ

РИСК ЗАРАЖЕНИЯ СПИДОМ УВЕЛИЧИВАЕТСЯ

ГРУППЫ РИСКА:

НАРКОМАНЫ

БИСЕКСУАЛИСТЫ

ГОМОСЕКСУАЛИСТЫ

ПРИ БЕСПОРЯДОЧНЫХ
ПОЛОВЫХ СВЯЗЯХ

ПРИ СЕКСУАЛЬНЫХ
КОНТАКТАХ
С НЕЗНАКОМЫМИ
ЛЮДЬМИ

ПРОФИЛАКТИКАНЫҢ БАСТЫ МІНДЕТІ

- ЖИТС тасымалдаушыларды анықтап, жұғу арнасын сенімді түрде жауып тастау. Осы мақсатта көптеген елдерде мынадай шаралар жүргізіліп жатыр: халықтың (тұрғындардың) кейбір топтарын сөзсіз және жоспарлы түрде лабораториялық тексеруден өткізу; донорлық, қанды, сперманы, органдарды тексеру; гемофилиямен ауыратындарды, нашақорларды, гомосексуалистерді, жезөкшелерді тексеру; ауырғандарды арнайы ауруханаға жатқызу және емдеу; сенім телефондарын ұйымдастыру; ЖИТС-пен ауырғандарға консультация және көмек беретін комиссия жұмысын ұйымдастыру; диагностикалық орталықтар, кабинеттер ашу т. б.

АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫ

- салауатты, әдепті өмір сүру;
- кездейсоқ жыныстық қатынастан және гомосексуалист, жезөкшелермен жақындасудан сақ болу (жыныстық партнер көп болған сайын ЖИТС жұқтыру қаупі арта түседі. Г. В. Сколубовичтің. (1989) айтуы бойынша, «Жыныстық тәртіпсіздік, нашақорлық және жезөкшелік — ЖИТС вирусын жұқтыру кепілі»);
- стерильденбеген немесе кездейсоқ біреудің шприцін, қайшысын, сақал алғышын және басқа да құрал-жабдықтарын пайдаланбау;
- әсіресе терісі, шырышты қабаттары зақымданған жағдайда бөтен біреудің қанымен, бөлінділерімен жанасудан абай болу;

АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫ

- презервативті дұрыс пайдалану (ол ЖИТС-тен қорғайды);
- қан құйғанда немесе донор қанынан дайындалған препараттар қабылданғанда олардың АИВ-ке тексерілгеніне көз жеткізу (ол үшін қолданылған қанның сериялық нөмерін жазып алыңыз);
- маникюр, педикюр жасайтын құралдардың стерильдігіне көңіл аудару;
- ЖИТС вирусын жұқтырып алдым-ау деген күмәнді жағдайда міндетті түрде дәрігерге көріну.

ТІГІНЕН БЕРІЛЕТІН АИТВ-НЫҢ АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫ

- АИТВ-ның алдын алу жолындағы ең маңызды бағыттардың бірі — АИТВ-жұқпасының тігінен берілу жолының алдын алу, яғни адамның иммун тапшылығы вирусын тасымалдаушы болып табылатын жүкті әйелдерге профилактикалық курстардан өту. Бұл терапия жатыр ішінде балаға жұқтыру қаупін мүмкіндігінше төмендетуге бағытталады. Табиғи босану жолдарын алмастырушы ішті жарып алу әдісі, жұқтырылған анадан туылған нәрестені жасанды тамақтандыру — бұлардың барлығы АИТВ-ның алдын алу жолдарының әдістері.

- Босанудың екінші кезеңінің ұзақтығы: баланың дүниеге келетін уақыт аралығы неғұрлым қысқа болса, соғұрлым жұқтыру қаупі аз болады.
- Қабынау немесе ұрық айналасындағы қабықшаның уақытынан бұрын жарылуы: жаңа туған нәрестеге АИТВ-ның берілу қаупін арттырады.
- Кесарь операциясы: көптеген зерттеулер, кесарь операциясы кезінде, әсіресе ол ұрық айналасындағы қабықшаның жарылғанына дейін жасалса, баланың АИТВ-ны жұқтырып туу қаупін төмендететінін көрсетті.

- Қынаптың шырышты қабықшасында жара немесе жырылған жерлердің болуы (әдетте олар инфекцияның салдарынан туындайды), баланың АИТВ-ны жұқтырып туу қаупін арттырады.
- Емшек сүтімен тамақтандыру: АИТВ-жұқпасы бар аналарға балаларын емізуге рұқсат етілмейді, себебі емізу арқылы да АИТВ-ны жұқтыру қаупі артады. (Associated Press агенттігінің мәліметтері бойынша, АҚШ мамандарының Малавиде ұзақ жүргізген зерттеулерінің нәтижесі екі жыл бойы емізген балаға ана сүті арқылы жұқтыруы 10% кұрайды).

АИТВ- ның ТІКЕЛЕЙ БЕРІЛУ ЖОЛДАРЫНА ӘСЕР ЕТУШІ ФАКТОРЛАР

- Ананың денсаулығы жағдайы. Вирустың деңгейі қанда немесе әйелдің қынаптық секрецияларында неғұрлым жоғары болса, соғұрлым анадан балаға вирустың берілу қаупі жоғары болады. Егер анасында аурудың белгілері болса – онда жұқтыру қаупі жоғары.
- Анасының өмір сүру жағдайы: тамақтану, дем алу, дәрумендер және басқалары — өте маңызды факторлар. Үшінші әлем елдеріне қарағанда, дамыған АҚШ пен Еуропа елдерінде баланың АИТВ-жұқпасымен орташа статистикалық туылу қаупі екі есе төмен. Алдыңғы жүктіліктің болуы: ол неғұрлым көп болса, қауіп соғұрлым жоғары. Баланың жетіліп туылуы: жетілмей қалған және жетіліп туылған балалар да көбіне жұқтырылған болады.

АИВ инфекцияның жыныстық қатынас арқылы берілетін түрінің қалай алдын алуға болады?

- Жыныстық қатынасқа түсуді сирету
- Егер адам жыныстық қатынасқа түсетін болса қатынастың қауіпсіз түрін таңдау керек.
- Мүшеқап қолдану керек.

- Мүшеқапты сақтау ережелерін дұрыс орындайтын дәріханаларда, жақсы супермаркеттерден сатып алу керек
- Европалық, америкалық және ресейде жасалған мүшеқаптарды сатып алу қажет
- Сыртқы қабығындағы жарамдылық мерзімін жақсылап қарау керек.
- Мүшеқаптың ішіндегі жағынды сулы негізде болуы қажет, себебі майлы негізді мүшеқаптың латексі бұзылып, оның қауіпсіздігін құртады.
- АИВ және басқа инфекциядан латекстен немесе полеуретаннан жасалған мүшеқап қорғайды.
- Мүшеқапты тек бір рет қолдану керек.
- Жүктілікке қарсы таблеткалар мен балауыздар тек жүктілікті болдырмайды бірақ аурудың алдын алмайды

ЛАБОРАТОРИЯЛЫҚ ДИАГНОСТИКАНЫҢ МІНДЕТТЕРІ

1. ВИЧ статусы анықтау

2. ВИЧ оң науқасты зерттеу:

- АИВ инфекциясының сатысын анықтап , ағымын болжау
- Емді анықтап, тағайындау
- Терапияның тиімділігін бақылау

ЛАБОРАТОРИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУ ТҮРЛЕРІ

1. Диагностикалық тесттер:

- Антиденелерді анықтау үшін скрининг: ИФТ, жедел тесттер
- Антиденелерді анықтау : Иммунды блотинг
- ПЦР(ДНК-ПЦР)

2. Ағымын бақылау үшін жасалатын тесттер:

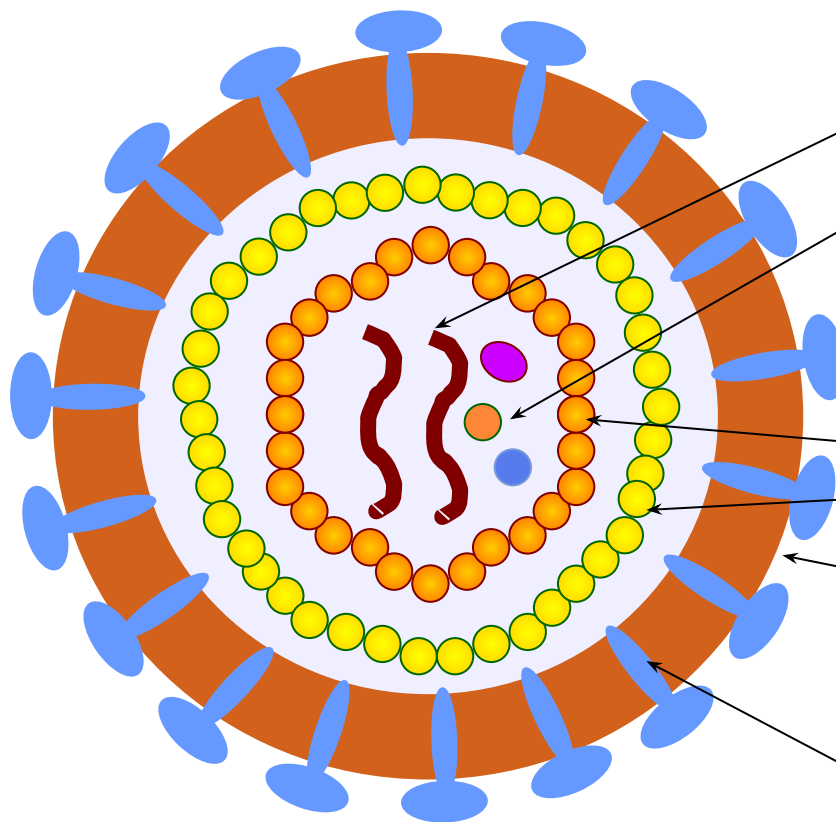
- Амплификация: сандық ПЦР(РНК-ПЦР) сарысуда
- Иммундық статусты анықтау: CD-4

ВИЧ-КЕ ТЕКСЕРІЛУГЕ ЖАТАТЫН АДАМДАР

- донорлар
- Шет ел азаматтары
- Науқаспен жыныстық қатынаста болған науқастарды
- Клиникалық көріністеріне қарап
- Көптеп гемотрансфузия қабылдайтын адамдар
- Науқас анадан туған балалар
- жұмыс бойынша жанасқан медқызметкер

РНК(-)-ның 2 жіпшесі

ферменттер:

p66 (RT) кері транскриптаза (ревертаза)

p11 (IN) интеграз

p32 (P) протеаза

Структуралық нәруыздар

p24 (CA) ядролық Ag (ішкі қабық)

p17 (MA) матристік Ag

Липидтік қабық

Рецепторлік комплекс:

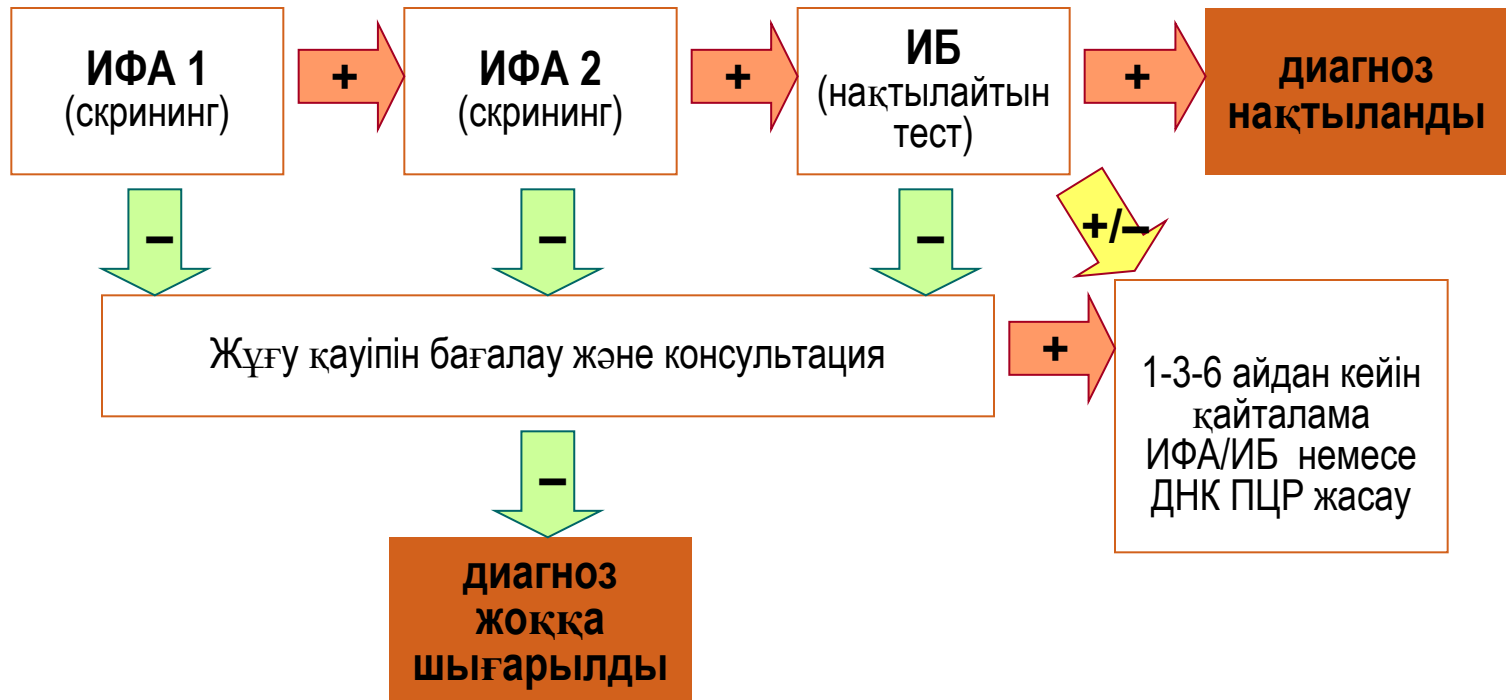
gp41 (TM) трансмембраналық гликопротеин

gp120 (SU) рецепторлік гликопротеин

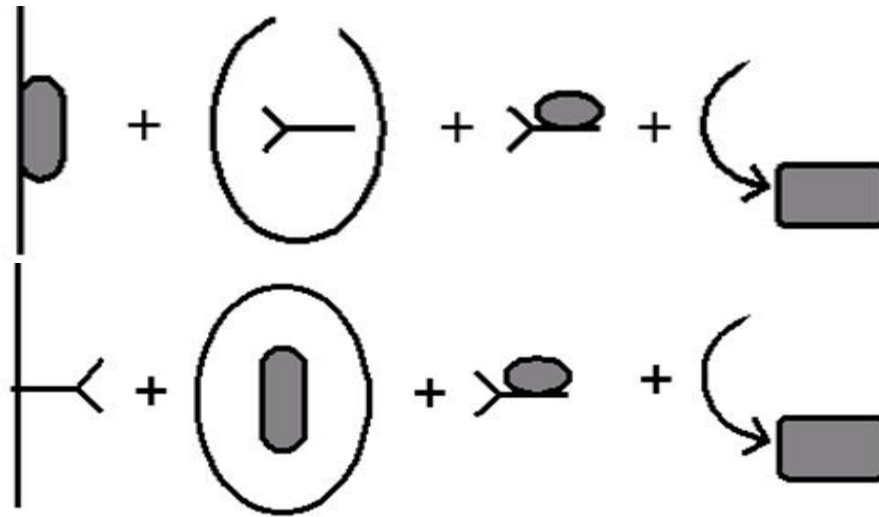
антитдене

АИВ инфекцияның диагностикалық алгоритмі

ИФТ

Ag/Ab сорбированные на твердой фазе (ПХВ планшеты на 96 лунок)

определяемые Ab/Ag (исследуемая сыворотка)

конъюгата фермента и Ab

расщепление хромогена с образованием окрашенного комплекса

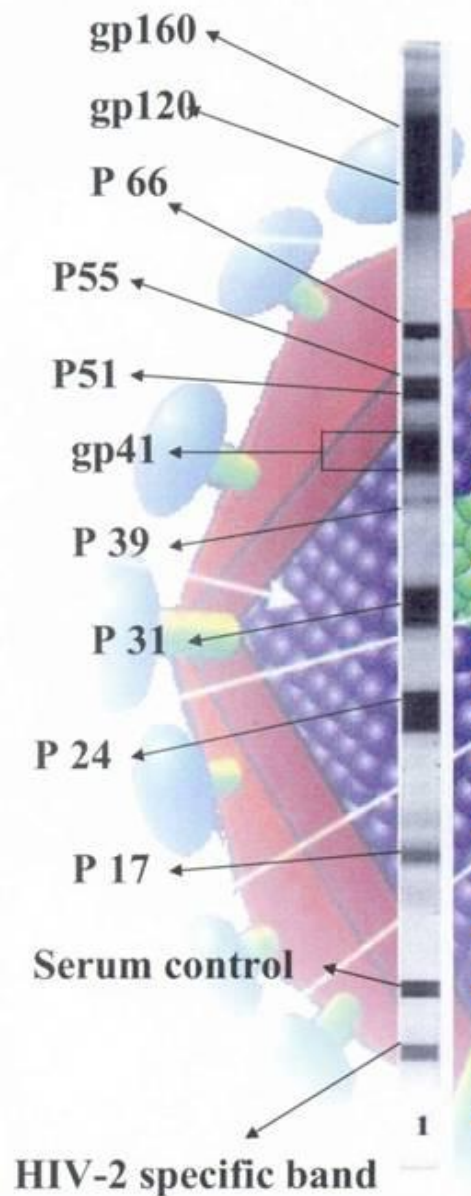
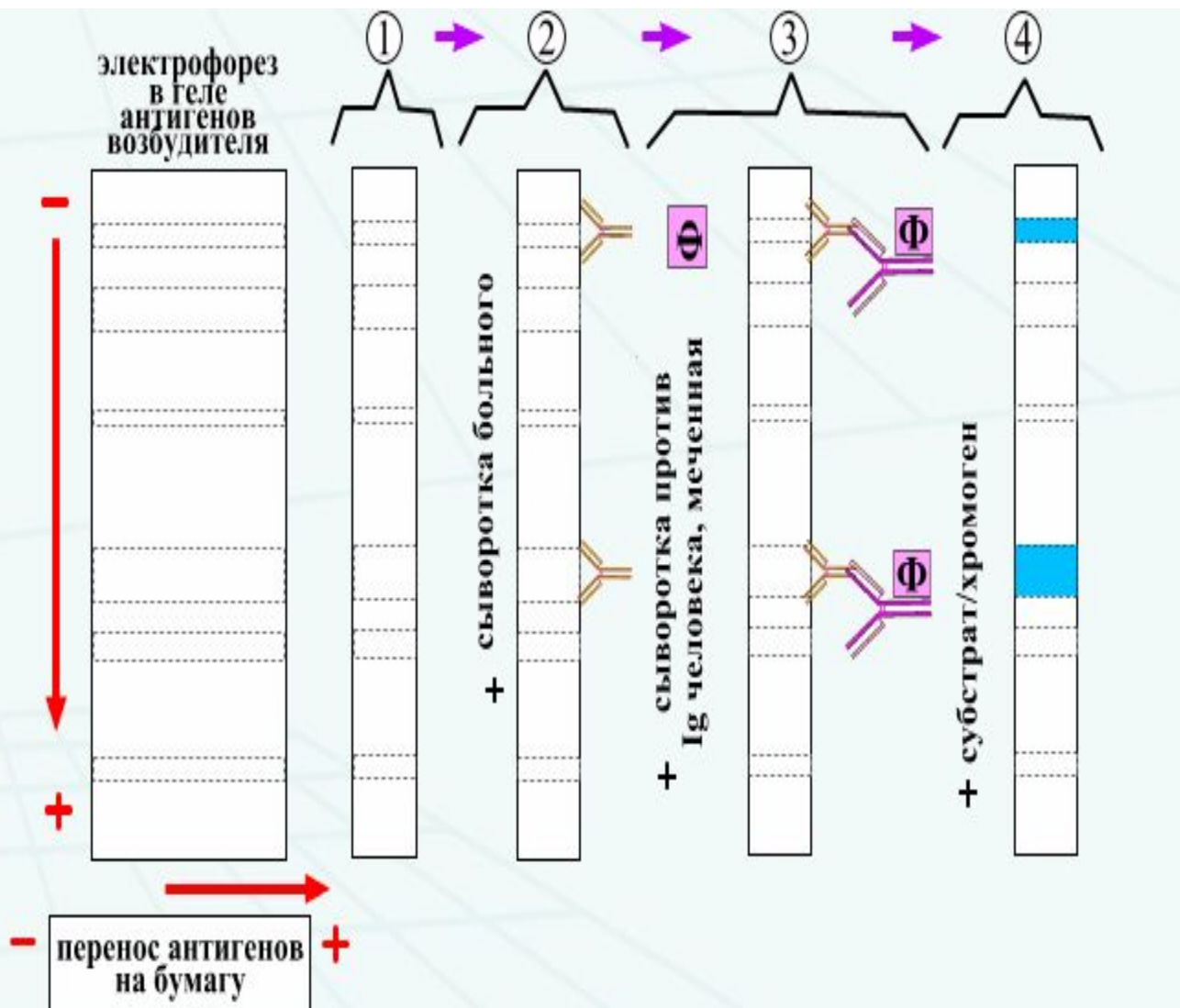

ИФТ

- ▣ **Иммуноферментті талдау (ИФТ, англ. *enzyme-linked immunosorbent assay, ELISA*)** — негізінде құралған әртүрлі қосылыстардың сандық және сапалық жағын анықтайтын лабораториялық талдау.

ИБ (WESTERN BLOT): ПРИНЦИП МЕТОДА

ЖЫЛДАМ ТЕСТТЕР

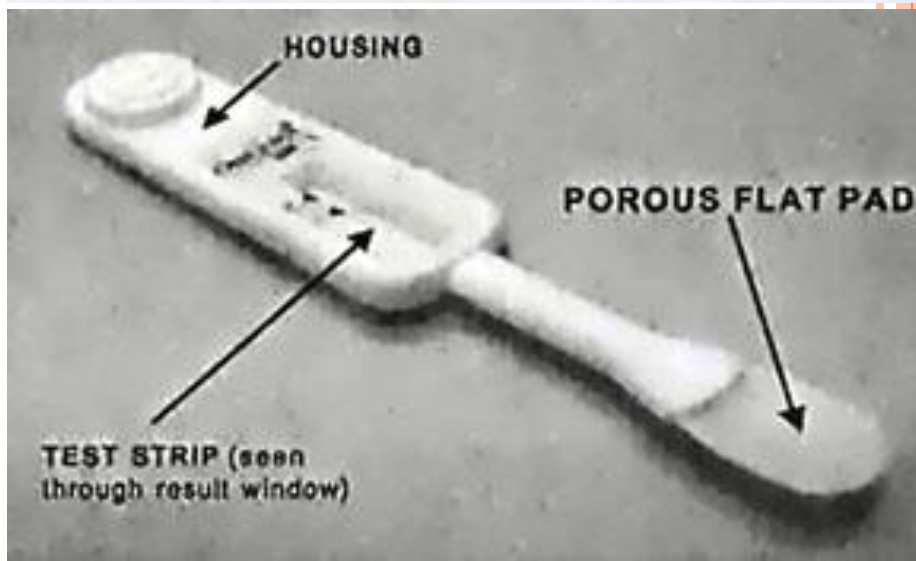
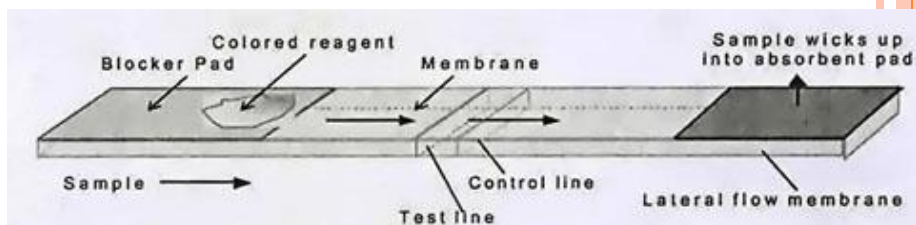
- IgM Ab – ны бірден табады, бұл әдіс ИФТ-дан да сезімтал
- Жедел жағдайларда АИВ инфекциясын анықтау үшін (белгісіз ВИЧ статуспен босануға келген жүктілерді зерттеу үшін)
- Үй жағдайында қолдану үшін

OraQuick® тестжолақшасы

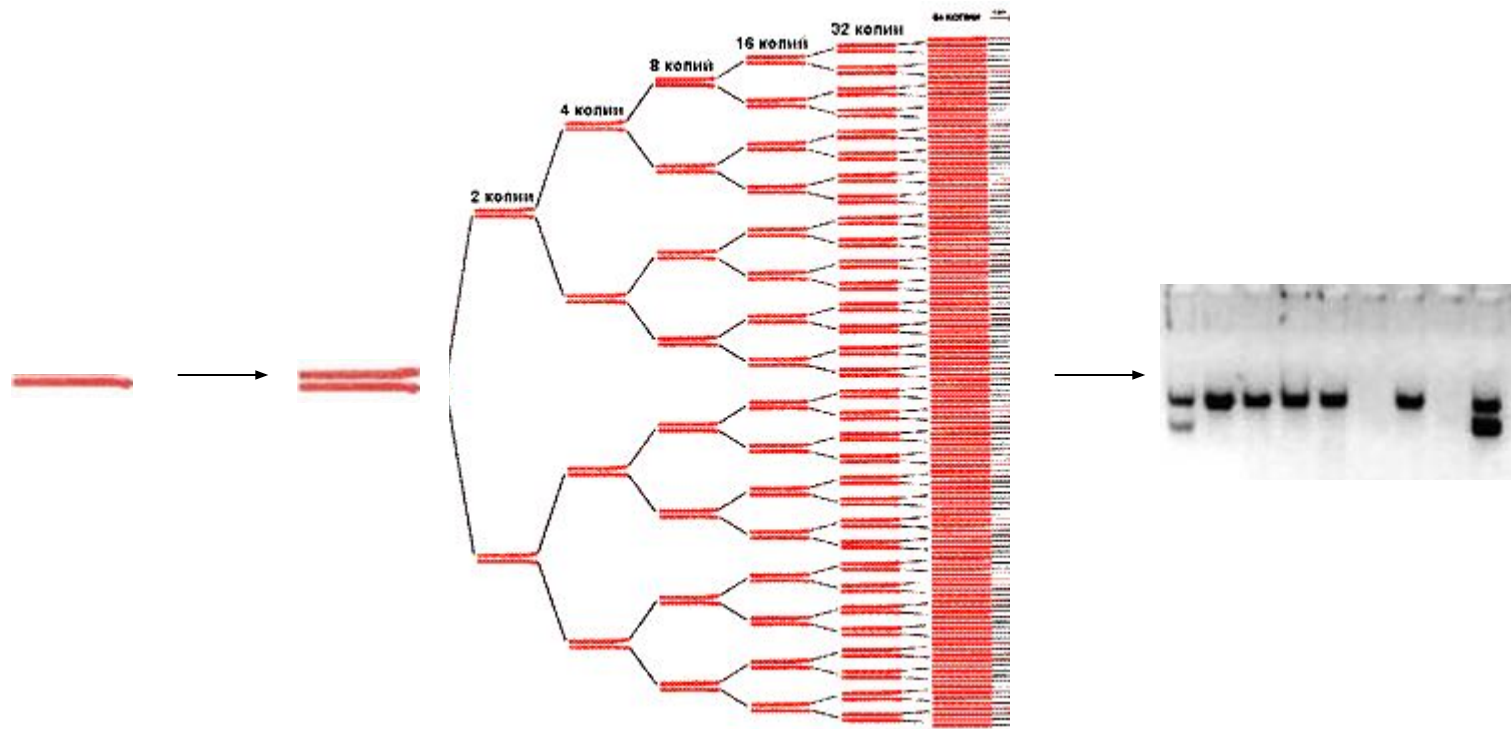
Саусақтан 1 тамшы капилляр қанын алып, арнайы затпен буферлік ерітіндісі бар флаконға салып араластырады, ол жерде реакция жүзеге асып терезесінен нәтижесі көрінеді.

сезімталдығы 99,6%,
орындалу уақыты 20 минут

«-» тест = сау,
«+» тест => ИФА-ға және
ИБ

ПЦР

АИВ-ның
РНК/ ДНК-
сын бөліп
алу

РНК -ның ДНК-ға
кері
транскрипциясы

Бөліп алынған
ДНК-ның
амплификациясы

Өнімді анықтау
(ЭФ, ГИФА,
фотометрия)

	Не анықталады	Зерттеуге алынатын материал	Клиникалық қолданылуы
сапалық 	ДНК-ПЦР: ВИЧ ДНК-ның болуы, нысана жасушаның генімен байланысқан	Қан лимфоцитінің дақылы	ВИЧ-статусты анықтау: - Серологиялық терезе уақытында
сандық 	РНК-ПЦР: плазмада бос жүрген АИВ вириондарын анықтау	Қан плазмсы	АИВ инфекциясының ағымын болжау; АИВ+ жүктілерде ары қарайғы әдісті анықтау

CD4 АНЫҚТАУДЫҢ МАҢЫЗЫ

- АИВ инфекцияның сатысын анықтау үшін
- Профилактикалық емді тағайындау немесе алып тастау үшін
- CD4-тің емдеу кезінде қалпына келуін бақылау

